

Spolufinancováno
Evropskou unií

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

METODIKA KE KRITÉRIÍM KVALITY SOCIÁLNÍHO ZAČLEŇOVÁNÍ

Verze 1.1

TEXT NEPROŠEL JAZYKOVOU KOREKTUROU

Agentura
pro sociální začleňování

Materiál vznikl v rámci realizace projektu „Rozvoj systémů pro sociální začleňování“ reg. č. projektu CZ.03.02.02/00/22_004/0000366.

Obsah

Úvod	1
Metodologická část	3
Způsob vzniku kritérií	4
Metoda tvorby při sledování posunu	7
Popis kritérií kvality sociálního začleňování	8
Struktura kritérií a jejich kategorizace dle sledované úrovně a tématických oblastí	12
Vlastní nastavení a vyhodnocení kritérií kvality sociálního začleňování včetně podmínek a limitů jejich využití pro jednotlivé oblasti problematiky sociálního vyloučení	13
Zjišťování potřeb a zdrojů vlastními silami ÚC a reakce na zjištění	13
Místní síť a její financování	15
Základy politiky sociálního a dostupného bydlení. Vznik a reprodukce bytového fondu pro realizaci politiky dostupného bydlení. Rozvoj a adaptace politiky sociálního a dostupného bydlení	17
Dluhová prevence, podpora informovanosti a podpora sítě služeb v oblasti dluhů	19
Podpora zaměstnanosti, aktivizace dlouhodobě nezaměstnaných	20
Aktivity v oblasti prevence kriminality a bezpečí	23
Podpora prevence a řešení zdravotních rizik sociálně vyloučených osob	27
Podpora realizace prorodinných opatření	28
Systém pro komunikaci a zapojování veřejnosti, podpora participativních aktivit	31
Aplikační část	32
Kritéria kvality sociálního začleňování včetně checklistu: návodný vzor k vyplňování (prostřednictvím samostatného dokumentu EXCEL)	32
Kritéria kvality sociálního začleňování včetně checklistu: konkrétní příklady	32
(prostřednictvím samostatného dokumentu EXCEL)	32
Seznam zkratk	33
Seznam příloh	34

ÚVOD

„Už vážně nevíme, jak jim víc dokázat, že děláme, co se dá, a přesto to nestačí. Sociální pracovník není superhrdina, který obstojí ve všem a zvládne cokoliv, tak to nefunguje.“

Sociální pracovník k problematice sociální práce v ČR, anonym

Záměrem pro zpracování metodického manuálu je standardizace a systematizace postupů ke stanovení předmětu, cílů a výstupu poskytované odborné podpory ASZ rámci spolupráce se zapojenými lokalitami. Průvodní text slouží jako návodná pomůcka při nastavování odborné podpory v dílčích oblastech sociálního začleňování, přičemž ve svém souhrnu tvoří komplexní celek nezbytný pro řešení sociálního vyloučení na lokální úrovni.

Kritéria kvality sociálního začleňování vyhodnocují zvyšování kompetencí spolupracujících územních celků prostřednictvím podpory ASZ při zmírňování rozsahu a dopadů sociálního vyloučení, přičemž dochází k zacílení „focusu“ na řešení problémů v konkrétní oblasti a dle potřeb iniciuje vytvoření funkční sítě mechanismů a opatření. Tato opatření napomáhají územnímu celku získat a využít nově nabyté kompetence k nastavení řešení vybrané oblasti, zároveň tím dochází k naplňování cílů a opatření vybraných tematických oblastí PSZ.

Kritéria kvality sociálního začleňování (dále KQSZ) jsou jeho autory vnímána jako systémový nástroj, který slouží k lokalizaci a identifikaci zakázky města/ obce při práci s konkrétní oblastí sociálního vyloučení a s přímým či nepřímým dopadem na sociálně vyloučené osoby, nebo osoby sociálním vyloučením ohrožené.

Jedná se o řadu strukturovaně řešených a dimenzovaných témat, kdy k řešení dochází v reálném čase a na základě konkretizovaného a na míru pro město/ obec upraveného individuálního pracovního postupu.

Poradenský program¹, (dále PP), který je ke KQSZ vztažen, je na základě jasně definovaného pracovního plánu rozvíjen skrze příležitosti, se zohledněním limitů a s ohledem na využití vhodných inovativních prvků. Současně je při naplňování PP nezbytné propojovat samosprávné orgány, městské (obecní) úřady i neformální iniciativy, které pokud v obci existují, je vhodně zapojeny do spolupráce v rámci působení sítí nebo subjektů.

Odborná podpora poradenského programu z toho důvodu se zaměřuje na řešení především determinujících faktorů bránících sociálnímu začlenění ohrožených lidí. Nejde o odklon ASZ od komplexního přístupu, ale realizaci konkrétních opatření a kroků (byť dílčích), které vedou k naplnění cílů a opatření PSZ.

¹ Poradenským programům projektu RSSZ je věnována pozornost v Metodice odborné podpory, jejíž teoretická a implementační část vzniká v návaznosti na tento text a dále na pilotáž poradenských programů v letech 2023 a 2024. Poradenský program představuje odbornou podporu ASZ ve vybrané tematické či průřezové oblasti sloužící k naplnění části cílů a opatření PSZ prostřednictvím posílení kompetencí územního celku a jeho partnerů.

KQSZ umožňují opakované využití při tvorbě stále nových "zakázek". Na základě použití kritérií lze přitom nastavit opakující se a v určitém čase probíhající proces. Tento proces je dle domluvy s partnerem², možno rozšiřovat do dalších sociálních oblastí, či s přihlédnutím ke kapacitám zainteresovaných stran v místě realizovat součinně více poradenských programů.

Sama práce s KQSZ je založena na systematickém sběru informací a dat o uplatňovaných postupech, realizovaných aktivitách a zapojených subjektech v lokalitě, těmi většinou může být naplňován místní plán sociálního začleňování, strategické, akční, případně jiné plány a strategie příslušného města/ obce.

KQSZ, přestože jsou pilotním nástrojem v procesu testování, jsou vnímána jako důležitý inovativní prvek³, neboť rozšiřují možnosti k úspěšnému a efektivnímu procesu tvorby, implementace i revize místně plánovaných a realizovaných opatření, která lze s ohledem na sběr dat ze všech partnerských měst/ obcí podrobit hlubší analýze a skrze ni místní zkušenost přenést k vyšší instanci prostřednictvím návrhů a doporučení eventuálních návrhů systémových změn.

Všechny tyto kroky jsou zcela záměrně plánovány, a proto umožňují zacílit odbornou podporu v území, vytvořit jasnou nabídku služeb, sledovat, jaká je v dané oblasti situace obce v době zahájení a ukončení poskytování odborné podpory, umožňují vyhodnocovat potřeby odborné podpory v různých tematických i průřezových (systémových) oblastech.

KQSZ mimo jiné také umožňují srovnání a predikci zaměření odborné podpory do tematických oblastí, příp. na implementaci konkrétních nástrojů, či realizaci systémových opatření, které v území nejsou dostatečně zastoupeny a jejichž zavedení podporuje schopnost obcí vyrovnávat se s problémy sociálního vyloučení).

² Především zástupci měst a obcí.

³ Jak bylo reflektováno již prostřednictvím poskytnuté odborné zpětné vazby (14.9. 2023) ze strany evaluační jednotky orgánu MPSV a dále pak stanoviska ze dne 27.9. 2023.

METODOLOGICKÁ ČÁST

„Kritéria kvality jsou stanovena za součinnosti s partnery podle potřeb a možností města/ obce. U každé spolupracující obce, nebo svazku obcí, jsou díky tomu definovány tematické oblasti pro spolupráci, ty jsou následně podrobeny hodnocení dle identifikovaných kritérií tak, aby bylo možné provést srovnání dosaženého posunu ve stanoveném období. KQSZ nám zároveň umožňují poskytovat podporu v oblasti, ve které ji lokalita nejvíce potřebuje a nemůže ji získat z jiných zdrojů. Chceme podporovat i zmocňování našich partnerů, a umožnit jim kvalifikovat se v oblasti, ve které si dosud nejsou zcela jisti.“

K metodologii smysluplného využití nástroje, gestor projektu

Reflexe a orientace na ukazatele pro optimální naplňování plánů sociálního začleňování je dlouhodobě otevřené téma, kterému dominuje, s ohledem na zabezpečení skutečného dopadu do území a sociálně vyloučených území obzvlášť, otázka funkčně nastaveného kvalitativního vyhodnocování.

Účelem Metodiky kritérií kvality sociálního začleňování (dále jen metodiky) je v reakci na výše popsané poukázat na možnost využití inovativního nástroje jako pomůcky při nastavování, sledování a koordinaci procesu realizace funkčních opatření skrze zacílení na tematizovaný sociální zájem prostřednictvím zvoleného poradenského programu.

Předpokladem reálného využití nástroje v praxi je ovšem uplatnění metodického přístupu k věci, konkrétně pak zajištění jednotného postupu a systematického přístupu k realizaci poradenských programů pracovníky ASZ.

Smyslem KQSZ tedy není „známkování obcí“, tvoření žebříčků či hodnocení kvality obcí. KQSZ pomáhají zjistit situaci a vyhodnotit stávající postupy obcí (a jejich partnerů) a nastavit si podporu poskytovanou ASZ a očekávání (tj. její výsledky) ve stanoveném časovém horizontu. KQSZ tedy hodnotí výsledky podpory poskytované ASZ obcím (a jejich partnerům).

ZPŮSOB VZNIKU KRITÉRIÍ

„Zkušenost, resp. evaluační zprávy z lokalit předešlého systémového projektu, ukázala, že pokud má v územním celku dojít k opravdovému zlepšení situace při zvládání sociálního vyloučení, je nezbytné zajistit nejen kvantitativní rozvoj potřebných služeb, ale také realizovat strukturální opatření (změny), které umožňují eliminovat či zmírňovat skutečné příčiny problémů a které umožňují volit správné nástroje pro řešení determinujících problémů, nikoliv jen extenzivní saturace známých a neřešených příčin.“

V kontextu o cestě vzniku kritérií, iniciátor tvorby KQSZ

Původní verze kritérií kvality sociálního začleňování byla zpracována v souvislosti s nabídkou poradenských programů již v průběhu března 2023. Jednalo se o verzi prepilotu (1.0), který skrze nastavení realizace poradenských programů vedl k další práci s nimi a jejich využití jako podpůrného nástroje při nastavení adekvátního rámce pomoci pro města/ obce v ČR.

Původní návrh vymezení KQSZ v rámci klasifikační stupnice – verze KQSZ 1.0 – nepublikovaná

Úrovně	Obecný popis
0	Územní celek nesplňuje žádná kritéria, nerealizuje aktivity v oblasti sociálního začleňování v daném tématu.
1	Jde o zcela základní činnosti, které obec splňuje bez zvláštních schopností, podpora pomáhá zvyšovat kvalitu výstupů těchto činností, činnosti nemají institucionální zabezpečení (plán apod.)
2	Územní celek má schválené a připravené potřebné institucionální zabezpečení (plán, postup, metodiku apod.), které ale není komplexně či vhodně nastaveno či není plně implementováno.
3	Územní celek má nejen schválené institucionální zabezpečení (plán, postup, metodiku apod.), ale toto institucionální zabezpečení je také v dané oblasti komplexní a dochází k jeho koordinované a řízené implementaci.
4	Územní celek dokáže implementaci institucionálně zabezpečených činností vyhodnocovat, a to na základě předem nastavených kritérií.

V reakci na výstupy interního projednávání byly vybrané tematické oblasti kritérií postoupeny k úpravám a v průběhu května 2023 prošel materiál další revizí. První návrh kritérií více zohledňoval aktuální fázi plánovacího cyklu v dané oblasti, přičemž v praxi bylo třeba se soustředit především na konkrétně definované kompetence obce (a jejich partnerů) resp.

schopnost implementovat potřebné nástroje řešení či zmírňování projevů nebo dopadů sociálního vyloučení.

Vybrané téma SZ bylo provázáno primárně s optimalizací nástroje, který by získal podobu popisnou, nikoliv hodnotící⁴. Zároveň bylo nezbytné kritéria posunout do roviny multioborové spolupráce, motivace a participace cílové skupiny, a to zejména vzhledem k vysoké subjektivitě témat.

Tato verze (1.1) byla v průběhu cizelace předložena ke konzultaci jako jeden ze zamýšlených výstupů projektu RSSZ zástupcům evaluační jednotky ŘO OPZ+. Došlo ke shodě, že nástroj by neměl soužit k hodnocení výkonnosti územních celků, ale k zaměření a nastavení odborné podpory v daném územním celku a vyhodnocení výstupů a dopadů poskytované podpory.

Sama kritéria byla takto dopracována ve verzi pilotu, který skrze nastavení realizace poradenských programů umožní další práci s kritérii a jejich využití jako podpůrného nástroje při nastavení adekvátního rámce pomoci pro města a obce v ČR. Kritéria byla zpracována pouze v oblastech, ve kterých poskytuje ASZ v projektu RSSZ odbornou podporu v rámci PP, jelikož pouze nastavení těchto kritérií lze v praxi ověřit.

Navržená podoba kritérií respektuje roli samosprávy jako subjektu, který nese odpovědnost za kvalitu života a řešení potřeb obyvatel, žijících na jejím území. Tato skutečnost však také vede k tomu, že obec deklaruje priority a směry řešení sociálních problémů na území obce. ASZ (pokud jsou priority obce a ASZ kompatibilní) poskytuje podporu, v rámci projektu RSSZ především prostřednictvím PP ve vybrané oblasti SZ.

Byť obec nemusí být hybatelem a vykonavatelem všech aktivit a činností, které jsou v rámci odborné podpory řešeny, musí ale být jejím řídicím a koordinujícím subjektem. Podpora ASZ je poskytována za účelem zvýšení kvality a kompetencí výkonu samostatné působnosti obcí, z čehož vyplývá, že veškeré aktivity a činnosti se dějí s jejím vědomím, souhlasem a v jejím zájmu.

V závěrečné fázi procesu tvorby byla revidovaná kritéria opakovaně projednána s týmem expertů se zohledněním zpětné vazby z regionálních center – primárně v otázce dopadu z hlediska uchopitelnosti a realizovatelnosti pro příslušné lokality.

KQSZ tak získala podobu kvalitativně nastaveného konceptu, který zohledňuje pomocí zcela jasně identifikovaných nástrojů a definovaných procesů posun v příslušných, ale i dílčích oblastech spolupráce, a to ve všech realizovaných poradenských programech projektu RSSZ.

Finální verze KQSZ byla sjednocena v září 2023, kdy rovněž došlo k jejímu projednání s evaluační jednotkou MPSV na pracovním setkání k evaluaci projektu. Na jednání i prostřednictvím písemné zpětné vazby bylo konstatováno, že kritéria jsou vhodným nástrojem pro vyhodnocení realizace poradenských programů i obecně podpory poskytované ASZ. Dále bylo ze strany MPSV doporučeno připravit jednoduchý způsob prezentace využití kritérií na základě vyhodnocení závěrečné fáze poradenských programů po jejich ukončení.

⁴ zn. bez nutnosti stanovit nominální úroveň v rozsahu hodnotící stupnice.

Kritéria kvality sociálního začleňování jsou nástrojem, který pracuje se systematickým sběrem dat o řešení sociálního vyloučení v lokalitě. KQSZ data člení dle stanovených kategorií, které se sdružují v rámci definovaných oblastí sociálního začleňování a jsou naplňovány prostřednictvím poradenských programů. Toto systematické členění zároveň slouží ke sledování průběhu poradenského programu a je využíváno při průběžném monitoringu rozvoje kompetencí obce v období mezi zahájením a ukončením poskytované podpory.

Zda posun nastane, je jasně identifikováno prostřednictvím stanovení výchozí situace a jejím porovnáním se závěrečným stavem po ukončení poskytování podpory prostřednictvím poradenského programu. Základní otázka se orientuje striktně na posun v řešení příslušné problematiky. Vyhodnocení PP pomocí KQSZ sleduje zvýšení kompetencí, resp. zavedení či inovace konkrétních nástrojů v rámci dílčích kritérií.

METODA TVORBY PŘI SLEDOVÁNÍ POSUNU

„Agentura hledala způsob, jakým by měla sledovat výsledky vlastní činnosti v podporovaných územních celcích i rozvoj kompetencí samotných územních celků. +Kritéria tak vycházejí z premisy, že činnost Agentury nelze hodnotit podle změny rozsahu sociálně vyloučených, na což má vliv mnoho externích faktorů, ale kvalitativní stránka podpory poskytované sociálně vyloučeným. Jde o činnosti, nástroje a postupy, které pomáháme územním celkům vylepšovat, konstruovat a zavádět.“

O metodě zpracování, autor konceptu

Metoda sledování posunu v návaznosti vedla k dalšímu rozpracování kritérií, ta se rozdělila dle způsobu práce s nimi skrze realizaci poradenských programů na kritéria procesní a kritéria nástrojová. Jak již z názvu vyplývá první typ kritérií pracuje s procesy, druhý s nástroji. Oba typy kritérií byly tvořeny a jsou určeny pro konkrétní poradenské programy.

Kategorizace a struktura KQSZ bude blíže představena v kapitole 1.4, konkrétní příklady skrze jejich využití v praxi budou objasněny v kapitole 1.5.

POPIS KRITÉRIÍ KVALITY SOCIÁLNÍHO ZAČLEŇOVÁNÍ

„Kritéria kvality sociálního začleňování byla zamýšlena jako nástroj, který shrnuje všechny tematické oblasti sociálního začleňování a také vybraná průřezová, systémová témata, díky čemuž dokáže reagovat na známá, přesto neřešená příčinná fakta. Jako celek umožňují KQSZ využít tyto poznatky při komplexním pojetí řešení sociálního vyloučení v území.“

K myšlence vzniku kritérií, tvůrce projektu RSSZ

Kritéria kvality SZ jsou zpracována prostřednictvím excelové tabulky, která je rozdělena na příslušné listy jednotlivých poradenských programů. Úvodní list je věnován představení KQSZ včetně základního postupu při práci s nimi, ten je uvozen ve stručném úvodním textu a dále rozveden prostřednictvím stručných a uživatelsky jednoduchých pravidel ve formě „devatera“.

	DEVATERO O KQSZ
I	Kritéria kvality sociálního začleňování jsou vytvořena ve formě checklistu. Jedná se o excelový dokument zpracovaný pro každý poradenský program, který obsahuje popis kritérií v dané oblasti.
II	V úvodu realizace poradenského programu (v dané lokalitě) je v checklistu zaznamenán výchozí stav, s ohledem na popis plnění daného kritéria a zjištěnou situaci v lokalitě. Od zjištěného výchozího stavu se následně odvíjí zacílení a implementace poradenského programu, tj. na jakou oblast bude podpora zaměřena k získání/ zvýšení úrovně kompetencí a s cílem dosažení kvalitativního posunu v daném kritériu.
III	Konkrétní popis situace o realizaci poradenského programu v obci/ městě a rozsahu sjednané spolupráce je podrobněji rozpracován ve vstupní zprávě příslušného poradenského programu. Zjištěná a zaznamenaná výchozí situace je klíčová pro formulaci cílů spolupráce, které se zaměřují na dosažení kýžené změny, resp. získání, případně zvýšení úrovně kompetencí v dané oblasti, konkrétně je míněn posun v oblasti – kritériu. Cíle spolupráce jsou ve spolupráci s lokalitou definovány ve vstupní zprávě.
IV	Na konci realizace poradenského programu vždy dochází k vyhodnocení stanovených cílů programů. Společně s nimi je vyhodnocen posun, a to na základě srovnání výchozí a závěrečné situace v rámci realizace opatření konkrétních poradenských programů.
V	Vyhodnocení změny stavu sledovaných kritérií tak zahrnuje kvalitativní popis pokroku se specifikací inovovaného nebo zavedeného nástroje v daném ukazateli na konci realizace programu.

VI	Finální vyhodnocení proto reflektuje, zda v daném dílčím ukazateli došlo k prohloubení/ zvýšení kompetencí při implementaci, či zda k tzv. kvalitativnímu posunu nedošlo.
VII	Podrobné vyhodnocení implementovaného poradenského programu je nezbytnou součástí příslušné závěrečné zprávy. Přílohou zpráv jsou kritéria kvality sociálního začleňování včetně vlastního checklistu.
VIII	V checklistu je závěrečný stav zaznamenán způsobem, z něž je patrné, jaká úroveň dovednosti (kompetence) byla v kritériu, na které se spolupráce zaměřila, dosažena. Checklist slouží k vizualizaci změny dosažené prostřednictvím spolupráce.
IX	Evaluační úspěšnosti poradenských programů je možné zajistit na základě jednoduchého orientačního klíče, tj. KQSZ/ checklistu, který je podložen vlastní závěrečnou zprávou o zhodnocení realizace každého poradenského programu dle příslušné lokality (obce/ města).
<i>Pozn.</i>	<i>Přehled zahrnuje pouze programy, které jsou implementovány, k implementaci nedošlo u PP3 (Komunikace a zmírňování napětí v komunitě), PP12 (Realizace komunitní práce, podpora lokálních aktérů, skupin a autorit), PP14 (Podpora poskytovatelů sociálních, návazných a komunitních služeb zejména v oblasti koordinace činnosti, řízení a nastavení služeb) a PP15 (Podpora inovací a procesů strategického plánování při řízení politiky sociálního začleňování).</i>

Úvodní list je doplněn o souhrnnou informaci k poradenským programům, ta obsahuje celkový přehled o poradenských programech, jejich realizaci, složení vlastních týmů, primárně slouží pro rychlý orientační přehled. Od listu 3 jsou řazeny jednotlivé poradenské programy⁵ v pořadí vizte zde:

Poradenský program	Konkrétní název poradenského programu
PP1	Zjišťování potřeb a zdrojů vlastními silami ÚC a reakce na zjištění
PP2	Místní síť a její financování
PP4	Základy politiky sociálního a dostupného bydlení
PP5	Vznik a reprodukce bytového fondu pro realizaci politiky dostupného bydlení
PP6	Rozvoj a adaptace politiky sociálního a dostupného bydlení
PP7	Dluhová prevence, podpora informovanosti a podpora sítě služeb v oblasti dluhů
PP8	Podpora zaměstnanosti, aktivizace dlouhodobě nezaměstnaných
PP9	Aktivity v oblasti prevence kriminality a bezpečí

⁵ Poradenské programy 3, 12, 14 a 15, které nejsou v projektu Rozvoj systémů sociálního začleňování (RSSZ) realizovány, nemohou být ověřeny v praxi. KQSZ pro tyto PP lze do metodiky ke kritériím kvality sociálního začleňování doplnit jen na základě jejich realizace v území. Pokud k ověření KQSZ prostřednictvím dotčených PP v praxi dojde, dojde i k jejich doplnění. Aktualizace této metodiky bude provedena revizí verze 1.1 na verzi 1.2.

PP10	Podpora prevence a řešení zdravotních rizik sociálně vyloučených osob
PP11	Podpora realizace prarodinných opatření
PP13	Systém pro komunikaci a zapojování veřejnosti, podpora participativních aktivit

Kritéria konkrétního programu pro dílčí oblast identifikují jednotlivá vymezení, která jsou souhrnným systematickým přehledem dotčené oblasti a slouží ke stanovení výchozího stavu a posouzení posunu stavu závěrečného. V každém listu se lze velmi jednoduše zorientovat, neboť struktura a vlastní členění je i přes procesní a nástrojový způsob práce s kritérii sjednoceno. Každý list kritérií takto obsahuje číslo i název poradenského programu, kterým se kritérium zabývá, stručnou anotaci, ve sloupcích A až D jsou uvedena kritéria v režimu – viz opět přehledem:

Sloupec A	Kritéria/ ukazatele	Stanovuje základní vymezení kritérií (resp. co město/ obec dělá)
Sloupec B	Kritéria/ ukazatele	Rozvíjí představu o základním vymezení kritérií (resp. jak to obec/ město dělá)
Sloupec C	Popis plnění ukazatele	Identifikuje naplnění kritéria
Sloupec D	Nástroje obce	Konkretizuje způsoby, jak k naplňování kritéria může docházet

V jednotlivých řádcích dochází ke sledování průběhu situace při uplatňování jednotlivých kroků na cestě k jasně stanoveným cílům, v ideálním případě dochází až k naplnění ukazatele zcela.

V návaznosti na kritéria kvality jsou dopracovány checklisty, což jsou KQSZ v praxi aplikovaná pro konkrétní město/ obec. Z KQSZ se stane checklist prostřednictvím vyplnění sloupců E a F, ty stanovují výchozí a závěrečnou fázi vlastního procesu práce s nimi při realizaci poradenského programu. Konkrétně tedy zaznamenávají popis výchozí situace v lokalitě a vyhodnocení závěrečného posunu v lokalitě.

Vzor listu KQSZ s vysvětlující instrukcí k jeho vyplnění je součástí aplikační části tohoto textu, který zahrnuje materiál KQSZ včetně checklistu.

Program xy: název					
Anotace programu:					
Kritéria/ ukazatele		Popis plnění ukazatele	Nástroje obce	Popis výchozí situace v lokalitě (obec)	Vyhodnocení závěrečného posunu v lokalitě
Jednotně identifikujte, stanovte a naformulujte kritéria PP dle zásad KQSZ.	Jednotně identifikujte, stanovte a naformulujte ukazatele PP dle zásad KQSZ.	Konkrétně a strukturovaně popište PP, zohledněte pro lokalitu relevantní oblasti zájmu při zachování reálných možností naplňování PP. Faktické zhodnocení formulujte s ohledem na zdroje, kapacity a s ohledem na stanovení časového harmonogramu PP. Neopomeňte, že součástí popisu je zároveň realistický odhad kapacit lokality při zapojení zástupců města/ obce, případně dalších zapojených/ participujících subjektů (př. místní síť aktérů). Podrobně vlastní téma PP v návaznosti rozepište ve vstupní zprávě PP.	Identifikujte existující/ potenciální či inovativní nástroje, které lze v lokalitě využít či aplikovat při realizaci cílů PP.	Popište situaci do takového detailu, aby byl zjevný počáteční stav v lokalitě nebo dané obci/ městě. Zaměřte se na definování existujících i neexistujících nástrojů, které jsou v lokalitě využívány před zahájením naplňování PP.	Popište rozdíl mezi výchozím stavem v detailu jednotlivých pilotovaných a zavedených nástrojů. Zamyslete se nad jejich udržitelností. Popište přínos pro lokalitu nebo danou obec/ město. Konkrétně se vyjadřujte přímo k naplnění cílů PP.

STRUKTURA KRITÉRIÍ A JEJICH KATEGORIZACE DLE SLEDOVANÉ ÚROVNĚ A TÉMATICKÝCH OBLASTÍ

„Kritérium kvality sociálního začleňování je vlastně žádoucí stav, k němuž se snažíme dojít, přičemž jednotlivé úrovně jeho naplnění jsou jakýsi ‘lakmusový papírek’, prostřednictvím kterého se snažíme odhalit, kde se lokalita na cestě k jeho dosažení nachází. Je to pro nás vodítko, na co se zaměřit, co posílit v území, abychom se na cestě k žádoucímu stavu posunuli o nějaký krok dál.“

O orientaci ve struktuře a kategoriích KQZS, expert

Jak již bylo zmíněno KQSZ jsou rozděleny na převážně systémové, či procesní a nástrojové.

Převážně systémové/ procesní programy sledují procházení určité "cesty" (procesu), na které dochází k postupnému zavádění či osvojování nových kompetencí, ty jsou budovány od dílčích opatření ke komplexnímu a propojenému systému, který obec dokáže sama řídit a adaptovat na nové podmínky.

Převážně nástrojové programy z většiny zahrnují podporu obcí/ měst při zavádění jednotlivých opatření (prvků v systému), v rámci programů tak dochází k implementaci opatření potřebných v dané lokalitě.

VLASTNÍ NASTAVENÍ A VYHODNOCENÍ KRITÉRIÍ KVALITY SOCIÁLNÍHO ZAČLEŇOVÁNÍ VČETNĚ PODMÍNEK A LIMITŮ JEJICH VYUŽITÍ PRO JEDNOTLIVÉ OBLASTI PROBLEMATIKY SOCIÁLNÍHO VYLOUČENÍ

„Vyhodnocení vlastní činnosti v rámci poskytované odborné podpory umožní popsat přínosy a výsledky spolupráce – efektivitu činnosti Agentury. Umožní nám tak popsat, v jaké konkrétní problematice obci poskytujeme podporu, co jsme pomohli v územním celku vylepšit či zavést.

Sledování rozvoje kompetencí územního celku pomáhá přesně zacílit podporu, její rozsah, tematické zaměření a úroveň. Můžeme sledovat, které kompetence je třeba rozvíjet či jsou nezbytné pro úspěšné naplňování plánu sociálního začleňování a priorit územního celku obecně. “

V rámci procesu vyhodnocení, garant poradenského programu

ZJIŠŤOVÁNÍ POTŘEB A ZDROJŮ VLASTNÍMI SILAMI ÚC A REAKCE NA ZJIŠTĚNÍ

Nezbytnou součástí procesu strategického plánování je mapování a analýza potřeb sociálně vyloučených a ohrožených osob v územním celku, na základě srovnání potřeb, současné situace a finančních možností vzniká návrh konkrétních kroků či opatření. Zjišťování potřeb je důležitou komponentou pro systematický přístup, jež pomáhá budovat porozumění problému a faktorům, které se budou podílet na hledání řešení.

Systematický přístup vybízí ke shromažďování informací, které by mohly být užitečné pro organizace a subjekty provádějící politiku sociálního začleňování, aby je mohly využít při své práci.

Kritéria kvality sociálního začleňování v oblasti zjišťování potřeb a reakce na zjištění jsou věnovány právě této komponentě.

Kritéria kvality jsou definovány jako hypotézy ideálního stavu, v procesech obce, jež zjišťuje potřeby osob, zdrojů v území a na základě těchto zjištění přijímá opatření a ověřuje jejich funkčnost. Tj. implementuje prvky evidence based policy.

V oblasti Zjišťování potřeb a zdrojů vlastními silami ÚC a reakce na zjištění jsou definována čtyři kritéria:

- I. Obec se aktivně zajímá o potřeby osob na svém území.
- II. Obec má vytvořeny nástroje pro sběr informací o potřebách osob na svém území.
- III. Obec se rozhoduje o rozvoji v jednotlivých oblastech na základě vyhodnocení potřeb osob, stavuje priority.
- IV. Obec v politikách na řešení potřeb osob na svém území implementuje prvky "evidence base policy".

Každé kritérium obsahuje ukazatele (indikátory) situace (přístupu obce), jež je popisem vrcholové úrovně (ideálního stavu) v daném kritériu. Např.:

Kritérium I. Obec se aktivně zajímá o potřeby osob na svém území

Ukazatel (indikátor) I.1

Obec má nastaveny platformy, do kterých jsou zapojeni relevantní aktéři a lidé žijící v obci, aktivně podporuje vznik a fungování neformálních platforem. Platformy jsou dynamické (nejedná se o uzavřenou skupinu). Zapojují se různé subjekty s dostatečnou mírou vlivu pro řešení a maximální aktivitou. Mezi aktéry panuje vysoká vzájemná důvěra a důvěra v řešení, nedochází ke konfliktům. Jsou aktivně zapojovány osoby, kterých se řešení týká. Podmínka formálnosti založených platforem se předpokládá zejména v územích větších obcí, v případě obcí I. typu jsou akceptovány i neformální platformy, které vedou k obsahovému naplnění dle jednotlivých úrovní.

Ukazatel (indikátor) I.2

Potřeby osob jsou průběžně mapovány napříč populací, jsou zapojováni lidé, kterých se mapování týká. Zjišťování potřeb osob je integrováno ve všech procesech plánování v obci.

Kritéria a jejich indikátory mají procesní charakter, tj. reflektují klíčové procesy spojené se zjišťováním potřeby a návazně s využíváním informací v procese plánování a tvorby politiky. V každém ukazateli je identifikováno 5 úrovní, v nichž se může daný proces ve výchozím stavu nacházet.

Příklad:

Kritérium I. Obec se aktivně zajímá o potřeby osob na svém území

Ukazatel (indikátor) I.1

Jsou založeny formální platformy z úrovně obce, identifikovány klíčové subjekty. Zapojeno je omezené množství aktérů (ostatní nemají zájem, nebo o jejich existenci nebo vazbě k řešené problematice nemá obec povědomí). Mezi zapojenými aktéry panuje nízká nebo chybějící vzájemná důvěra a nízká důvěra k řešení. Dochází ke konfliktním situacím.
--

Formálně ukotvené platformy se pravidelně scházejí, dochází ke strukturované výměně informací, informace jsou předávány horizontálně i vertikálně, existují záznamy u jednání. Zapojeny jsou různé subjekty, ale s převahou méně aktivních. Mezi některými aktéry je dostatečná (minimální) vzájemná důvěra a důvěra k řešení, otevřenost pro zvyšování důvěry, případné konflikty jsou korektně řešeny.
--

Formálně ukotvené platformy se pravidelně scházejí, dochází ke strukturované výměně informací, informace jsou předávány horizontálně i vertikálně, existují záznamy u jednání. Obec fungování platformy podporuje finančně a personálně. Zapojeny různé subjekty s převážně dostatečnou mírou vlivu pro řešení, s různou úrovní aktivity (vysoká i nízká), převládá vzájemná důvěra a důvěra v řešení, případné konflikty jsou korektně řešeny.
Formálně ukotvené platformy se pravidelně scházejí, jsou otevírána témata spojená s potřebami osob v území, dochází ke strukturované výměně informací, informace jsou předávány horizontálně i vertikálně, pravidelně jsou zapojováni a účastní se lidé žijící v obci. Zapojeny různé subjekty s dostatečnou mírou vlivu pro řešení s podobnou a rostoucí mírou pozitivní aktivity. Většina aktérů má vzájemnou důvěru a převažuje u nich důvěra v řešení, nedochází k významnějším konfliktům.
Ukazatel naplněn zcela.

Úrovně mají „růstový“ kvalitativní charakter, přičemž poslední úroveň je totožná s definicí ukazatele.

Při zjišťování, v jaké úrovni se v ukazateli příslušného kritéria obec nachází, jsou používány metody analýzy dokumentů, dotazování, pozorování. Identifikace, v jaké úrovni ukazatele daného kritéria se obec nachází je vodítkem pro zacílení podpory.

MÍSTNÍ SÍŤ A JEJÍ FINANCOVÁNÍ

Sítě služeb jsou základním předpokladem řešení nepříznivé situace osob v území. Pro definování, podporu, udržení a kultivaci dostupné sítě služeb je významné zajištění funkčních prvků, které se na celém procesu podílejí.

Kritéria kvality jsou definovány jako hypotézy ideálního stavu, v procesech obce spojených v definování místní sítě a zadavatelskou roli.

V oblasti Místní síť a její financování jsou definována čtyři kritéria:

- I. Obec se aktivně zajímá o potřeby osob na svém území.
- II. Obec má vytvořeny nástroje pro sběr informací o potřebách osob na svém území.
- III. Obec má vytvořenu a aktivně podporuje síť služeb na svém území.
- IV. Obec naplňuje zadavatelskou roli.

Každé kritérium obsahuje ukazatele (indikátory) situace (přístupu obce), jež je popisem vrcholové úrovně (ideálního stavu) v daném kritériu. Indikátory představují popis předpokladů ke splnění daného kritéria. Níže je uveden příklad konkrétního kritéria – viz zde:

Kritérium III. Obec má vytvořenu a aktivně podporuje síť služeb na svém území.

Ukazatel (indikátor) III.1

Obec má přehled o všech aktérech, kteří na území obce působí, má znalost o rozsahu a zaměření podpory včetně okruhu potřeb, které dané služby pokrývají. Poskytuje aktuální informace osobám, které v obci žijí, a to jak distanční formou, tak v rámci přímého odborného poradenství.

Ukazatel (indikátor) III.2

Obec řídí síť sociálních služeb koordinuje zajištění dostupnosti. Obec má vytvořeny sofistikované nástroje, které aplikuje při tvorbě sítě služeb, které reagují na zjištěné potřeby osob. Podporuje dynamický rozvoj sítě, který nezahrnuje pouze zvyšování kapacity, ale i transformaci stávajících služeb s ohledem na identifikované potřeby. Jsou vytvořeny nástroje pro průběžný monitoring poskytovaných služeb, který nezahrnuje pouze kvantitativní parametry, jsou podporovány a rozvíjeny kvalitativní nástroje. Probíhá spolupráce s dalšími obcemi, kraji a s poskytovateli sociálních služeb při zprostředkování pomoci osobám. Spolupráce je dynamická, má kontinuální charakter.

Kritéria a jejich indikátory mají procesní charakter, tj. reflektují klíčové procesy spojené vytváření sítě služeb a procesy financování. V každém ukazateli je identifikováno 5 úrovní, v nichž se může daný proces ve výchozím stavu nacházet.

Příklad:

Kritérium III. Obec má vytvořenu a aktivně podporuje síť služeb na svém území

Ukazatel (indikátor) III.1 Obec má přehled o všech aktérech, kteří na území obce působí, má znalost o rozsahu a zaměření podpory včetně okruhu potřeb, které dané služby pokrývají. Poskytuje aktuální informace osobám, které v obci žijí, a to jak distanční formou, tak v rámci přímého odborného poradenství.

Popis úrovní je uveden v následující tabulce.

Obec sestavuje seznam služeb, které podporuje ze svého rozpočtu. Podpora je nastavena "historicky" není jednoznačně provázána potřebností (potřebnost není mapována)
Obec sestavuje seznam služeb, které podporuje ze svého rozpočtu. Definuje ve strategických dokumentech, v jakých oblastech je žádoucí rozvoje, které služby je žádoucí rozvíjet, nejsou nastaveny žádné kvalitativní ani kvantitativní parametry pro stávající ani nové služby. Není nastavena spolupráce s dalšími obcemi, kraji a s poskytovateli sociálních služeb při zprostředkování pomoci osobám.
Obec sestavuje seznam služeb, které podporuje ze svého rozpočtu. Definuje ve strategických dokumentech, v jakých oblastech je žádoucí rozvoje, které služby je žádoucí rozvíjet, jsou nastaveny základní kvantitativní parametry pro stávající a nové služby. Pravidla pro "výběr" subjektů/služeb, které se na zajištění potřeb budou podílet. Probíhá ad hoc spolupráce s dalšími obcemi, kraji a s poskytovateli sociálních služeb při zprostředkování pomoci osobám.

Spolupráce nemá kontinuální charakter. <i>(V případě obcí I. typu lze za naplnění úrovně považovat, pokud se obec aktivně zapojuje do platform větších obcí (II. a III. typu) případně MAS apod. s tím, větu druhou a následující v této úrovni tyto platformy naplňují.)</i>
Obec má vytvořen rámec na základě, kterého vytváří síť sociálních služeb, tj. služeb které reagují na zjištěné potřeby osob, je vytvářen plán žádoucí rozvoje, tj. které služby je žádoucí rozvíjet, jsou nastaveny kvantitativní parametry pro stávající a nové služby, které mají naplňovat, tyto parametry jsou používány pro nové služby i stávající služby. Potřebnost je ad hoc reflektována v rámci vyhodnocování sítě služeb a reakce na identifikované potřeby k jejichž zajištění je síť sestavena. Probíhá spolupráce s dalšími obcemi, kraji a s poskytovateli služeb při zprostředkování pomoci osobám. Spolupráce má kontinuální charakter. <i>(v případě obcí I. typu lze za naplnění úrovně považovat, pokud se obec aktivně zapojuje do platform větších obcí (II. a III. typu) případně MAS apod., že předpoklady uvedené v této úrovni platformy naplňují).</i>
Ukazatel naplněn zcela.

Úrovně mají „růstový“ kvalitativní charakter, přičemž poslední úroveň je totožná s definicí ukazatele.

Při zjišťování, v jaké úrovni se v ukazateli příslušného kritéria obec nachází, jsou používány metody analýzy dokumentů, dotazování, pozorování. Identifikace, v jaké úrovni ukazatele daného kritéria se obec nachází je vodítkem pro zacílení podpory.

ZÁKLADY POLITIKY SOCIÁLNÍHO A DOSTUPNÉHO BYDLENÍ. VZNIK A REPRODUKCE BYTOVÉHO FONDU PRO REALIZACI POLITIKY DOSTUPNÉHO BYDLENÍ. ROZVOJ A ADAPTACE POLITIKY SOCIÁLNÍHO A DOSTUPNÉHO BYDLENÍ

Kritéria SZ v oblasti bydlení jsou rozdělena do pěti základních činností/nástrojů, které by obec měla realizovat pro to, aby dokázala udržitelně a efektivně zajistit možnosti standardního bydlení pro obyvatele žijící na jejím území.

- I. Bytový fond je využíván pro řešení sociálního vyloučení, tzn. obec aktivně přiděluje byty lidem v bytové nouzi.
- II. Obec zajišťuje systém prevence ztráty bydlení.
- III. Na systému podpory v bydlení se koordinovaně podílejí relevantní aktéři v území.
- IV. Obec mapuje bytovou nouzi na svém území.
- V. Obec koncepčně plánuje rozvoj bytové politiky.

První tři kritéria považujeme za obligatorní, jsou tak často obsahem cílů intervencí PP. Ostatní považujeme za fakultativní.

Ukazatele jednotlivých plnění kritérií jsou uspořádány logikou od základních činností, nástrojů až pro pokročile rozvinuté procesy mezi aktéry, dokumenty, strategie. První ukazatel u každé oblasti odráží základní popis, kdy obec něco má, čímž se startuje prostor pro intervenci a rozvoj činností v území.

Kritéria zahrnují nástroje podpory v bydlení, kterými je tzv. zabydlování nebo také sociální práce v bydlení (či asistence v bydlení), systémy prevence ztráty bydlení, kontaktní místa pro bydlení, garance v bydlení, krizové fondy, koncepční přístup k bytové politice, projektové poradenství (investiční i neinvestiční). Tyto nástroje jsou experty na ukončování bezdomovectví či sociální bydlení považovány za efektivní, což se ukazuje i v praxi měst, které je rozvíjejí (i v rámci spolupráce s ASZ). Metodicky jsou na území ČR rozvíjeny deduktivně prostřednictvím pilotních ověřování v praxi. Pomocí poradenských programů se tak pokoušíme o jejich vznik, rozvoj a ukotvení v kontextu lokalit. Díky tomu tak získáváme vlastní know-how navázané na konkrétní zkušenosti realizátorů.

Popisy plnění ukazatelů kritérií naznačují cestu a obsah poradenské činnosti. Na základě jednotlivých ukazatelů tak obce mohou posoudit současný stav daného kritéria. Další doposud nedosažené úrovně tak nabízejí výhled, ke kterému může obec směřovat. Všechna KQSZ v oblasti bydlení je třeba vnímat komplexně, nástroje jsou poskládány, tak aby spolu ve všech úrovních komunikovaly. Z pozice poradce je tedy dobré iniciovat intervence ve základních činnostech souběžně, tak aby se obec průběžně posilovala ve svém sociálně-odpovědném přístupu k bytové politice.

Jak funguje poradenská činnost s ohledem na posun obce v oblasti využívání bytového fondu pro účel řešení SV?

Jedním z obligatorních kritérií SZ v oblasti bydlení je využívání bytového fondu obce k řešení bytové nouze obyvatel žijících na jejím území. V praxi poradenského programu získáváme pomocí vstupního monitoringu informace o velikosti, struktuře a účelu bytového fondu. Poté je zjišťována/kazuisticky testována samotná dostupnost bytů pro CS (osob vyloučených z bydlení). Dostupnost implikujeme z veřejně dostupných směrnic, tzv. pravidel přidělování bytů. Prostřednictvím cíleného doptávání zástupců města se poté seznamujeme s lokálními praxí přidělování bytů. V některých obcích jsou pravidla velmi zastaralá, jinde jsou pravidla platná, ale nedodržují se (např. jsou tam ustanoveny např. bodovací systémy, které v při posuzování žádostí nehrají roli). Výstupem z tohoto mapování je odborné posouzení systému přidělování bytů s ohledem na nediskriminaci a transparentnost systému. V případě zjištěných nedostatků jsou zástupci, včetně vedení města upozorněni na konkrétní nedostatky. Velmi často je tak prací poradců snižovat bariéru v oblasti posuzování bezdlužnosti s cílem získat i pro tuto CS alespoň možnost podat si žádost o standardní bydlení. Dobrou praxí jsou tak pro nás obce, které na základě společné práce navrhnou revizi či nový obecní dokument, který splňuje principy nediskriminace a transparentnosti (pravidla umožňují podat žádost o bydlení i lidem se sociální zátěží a při posuzování žádosti je brán zřetel na sociální potřebnost žadatele).

DLUHOVÁ PREVENCE, PODPORA INFORMOVANOSTI A PODPORA SÍŤ SLUŽEB V OBLASTI DLUHŮ

Problematika zadlužení a prevence zadlužení obyvatel se dotýká širokého spektra oblastí a činností a prochází řadou struktur. Zásadním prvkem je podpora jejich vzájemného propojení a nastavení vhodných procesů vedoucích k pozitivním změnám zejména v oblasti předlužení obyvatel a prevence zadlužení obyvatel.

Kritéria kvality jsou definovány jako možnosti a nástroje obce v rámci místních politik a nastavení interních procesů ve prospěch obyvatel a podle jejich aktuálních potřeb. Kritéria obsahují základní oblasti, tedy ukazatele, situace obce a jejich vrcholné úrovně.

V oblasti ukazatelů jsou definovány čtyři oblasti:

- I. Obec aktivně přistupuje k problematice řešení předlužení obyvatel. Podporuje kvalitní síť služeb se zaměřením na předlužení obyvatel. Obec má vytvořeny nástroje pro sběr informací o potřebách osob na svém území.
- II. Obec má transparentní systém odpovědného vymáhání pohledávek obce a odpovědný přístup k vymáhání pohledávek. Obec naplňuje zadavatelskou roli.
- III. Využívá všechny legislativní možnosti pro prevenci a řešení předlužení obyvatel
- IV. Aktivně vystupuje v oblasti sociálního začleňování ve všech předchozích kritériích.

Níže je uveden příklad nižších úrovní:

Kritérium II. Má transparentní systém odpovědného vymáhání pohledávek obce a odpovědný přístup k vymáhání pohledávek. Obec naplňuje zadavatelskou roli.

Ukazatel (indikátor) II.1

Obec má nastavenou komunikaci mezi jednotlivými odbory pro včasný záchyt a prevenci předlužení, odbory mezi sebou efektivně komunikují a dluhy na obci se řeší s ohledem na efektivitu jejich vymožení.

Kritéria a jejich indikátory mají procesní charakter, tj. reflektují klíčové procesy a jednotlivé příklady jejich naplnění. V případě konkrétních výstupů také definují jejich podobu.

Příklad:

Kritérium III. Využívá všechny legislativní možnosti pro prevenci a řešení předlužení obyvatel

Naplnění kritéria sledujeme skrze jednotlivé oblasti a následně dle zjištěných výstupů, které obec při realizaci programu využila či implementovala. Popis procesu závisí na správném počátečním zjištění, jeho zápisu a popisu vzniklého výstupu po skončení intervencí v rámci PP.

Díličí ukazatele plnění indikátorů:

Pravidla jsou transparentní (veřejně dostupná), jsou dodržována a pravidelně revidována. Jsou v souladu s praxí.	Pravidla vymáhání jsou vyvěšena na webových stránkách a úředních deskách obce.
Má pozitivní přístup k prevenci pohledávek v oblasti bydlení, částečné plnění (min. 2) cílů oblasti.	<p>I. Oddlužené obyvatele dále nepovažuje za dlužníky, k osvobozeným pohledávkám od hrazení nepřihlíží (není to překážka pro získání obecního bydlení). Úhrada dlužného nájemného formou plnění splátkového kalendáře není při přidělování obecního bytu bodově penalizována.</p> <p>II. Dluh vůči městu není překážkou pro přidělení obecního bytu (pokud si dlužník s městem sjedná a zahájí způsob úhrady. Úhrada dlužného nájemného formou plnění splátkového kalendáře není při přidělování obecního bytu bodově penalizována.</p>
Nevymáhá bagatelní pohledávky exekučně (mimo pokut). Pokud to povaha pohledávky dovoluje, vymáhá výlučně skrze daňové exekuce.	Transparentní pravidla pro vymáhání pohledávek obce – přijatá směrnice
Umožňuje řešit dluhy splátkovým kalendářem, v minimální výši 100kč, případně dluhy odpouští.	Transparentní pravidla pro vymáhání pohledávek obce – přijatá směrnice
Nevymáhá tzv. "Marné exekuce".	Neprodlužuje dobu vymáhání po uplynutí prvních 6 let.

PODPORA ZAMĚSTNANOSTI, AKTIVIZACE DLOUHODOBĚ NEZAMĚSTNANÝCH

KQSZ v tematické oblasti Zaměstnanost jsou nástrojová. Vycházejí z metodiky zavádění prostupného zaměstnávání. Základem je systematická spolupráce s Úřadem práce ohledně

důsledného využívání APZ. Dále sledujeme podporu dotovaných pracovních míst, tvorbu pracovních míst obcí, rozvoj sociálního podnikání a přechod CS na volný trh práce. V případě zejména střední a malé obce se kvůli chybějícím personálním kapacitám věnujeme každé položce KQSZ postupně dle aktuálních priorit a časových možností zástupců obce. V úvahu je brána současná ekonomická situace a financování dostupných nástrojů APZ a dotovaných pracovních míst z OPZ+.

Kritéria kvality jsou definována jako hypotézy ideálního stavu, v postupu obce na vyšší kvalitativní úroveň dle metodiky prostupného zaměstnávání, jež zjišťuje potřeby osob, zdrojů v území a na základě těchto zjištění přijímá a implementuje jednotlivé nástroje a ověřuje jejich funkčnost. Tj. implementuje prvky evidence based policy. V území probíhá zpravidla výzkum CS (nebo se opíráme o dříve realizované výzkumy a šetření), zjišťování potřeb v území. To je důležitou komponentou pro systematický přístup, jež pomáhá budovat porozumění problému a faktorům, které se budou podílet na hledání řešení a implementaci opatření.

V oblasti Zaměstnanosti jsou definována dvě základní kritéria:

Kritérium I:

Obec sleduje aktivity z oblasti zvýšení zaměstnanosti a zaměstnatelnosti na svém území, sbírá, vyhodnocuje informace o struktuře trhu práce a struktuře dlouhodobě, nebo cyklicky nezaměstnaných osob na svém území. Informuje, koordinuje a propojuje relevantní partnery, za účelem zvýšení uplatnění CS na trhu práce.

Kritérium II:

Obec aktivně podporuje zaměstnanost a zaměstnatelnost dlouhodobě nebo cyklicky nezaměstnaných osob a dalších osob znevýhodněných na trhu práce, prostřednictvím přímé podpory cílových skupin, nebo přeneseně skrze podporu spolupracujících aktérů.

Každé kritérium obsahuje ukazatele (indikátory) situace (přístupu obce), jež je popisem ideálního stavu v daném kritériu. Např.:

Kritérium I. / Ukazatele(indikátory)

V obci existuje aktivní pracovní skupina nebo pověřená osoba, která má v gesci oblast zaměstnanosti a zaměstnatelnosti osob.

V obci jsou pravidelně sbírána a vyhodnocována data o stavu a vývoji nezaměstnanosti a struktuře cílových skupin.

Obec (pracovní skupina/pověřená osoba) je v pravidelném kontaktu s ÚP a společně plánují/koordinují efektivní využívání nástrojů zvyšující zaměstnatelnost a zaměstnanost osob (aktivní politika zaměstnanosti, tréninková místa apod.).

V obci je ustanovena funkční Lokální síť zaměstnanosti (ÚP, obec, NNO, Zaměstnavatelé, Školy, PMS a další aktéři).

Obec zprostředkovává občanům informace o volných pracovních místech a možnostech ASZ (pracovníci obce/komunikační kanály obce).

Obec umožňuje zaměstnavatelům informovat obyvatele obce, skrze komunikační kanály obce o pracovních příležitostech.

Kritérium II/indikátory I.2

Obec, či obcí zřízené organizace mají vytvořená pravidla k výběru vhodných osob na zřizovaná místa pro cílové skupiny znevýhodněných osob a osob dlouhodobě nezaměstnaných.

Obec cíleně využívá možností zřizovat tréninková, adaptační a jiná obdobná místa pro zvýšení zaměstnatelnosti CS. Zejména pak ve spolupráci s ÚP (APZ). Nejlépe v širší prostupného zaměstnávání.

Obec, či obcí zřízené organizace vytváří pracovní místa vhodná pro cílové skupiny.

Obec zprostředkovává, podporuje nebo zajišťuje pracovně-právní poradenství pro cílové skupiny.

Obec nebo obcí zřízené organizace se přihlásily k principům sociálního podnikání.

Obec podporuje finančně, materiálně či metodicky NNO, Sociální podniky či zaměstnavatele, kteří pracují s cílovými skupinami, nebo se podílí na jejich zaměstnávání.

Obec vyvíjí aktivity, které směřují k prevenci práce na černo.

Obec umožňuje zapojení CS formou dobrovolnictví.

Obec podporuje CS dlouhodobě nezaměstnaných i po uzavření pracovněprávního vztahu – snižování rizika ztráty zaměstnání.

Pracovníci obce jsou schopni poskytnout nebo zprostředkovat podporu CS z různých oblastí podpory (dluhové poradenství, bydlení atp.) – case management.

Obec spolupracuje s dostupnými obcemi na podpoře oblastí, které ovlivňují zaměstnatelnost zaměstnanost CS.

Obec, či obcí zřízené organizace využívají odpovědné zadávání veřejných zakázek.

Obec předchází cycklickému opakování osob na dotovaných pracovních místech (koloběh ÚP-dotované místo-ÚP apod.).

Obec aktivně vytváří podmínky pro rozvoj trhu práce na svém území.

Kritéria a jejich indikátory mají nástrojový charakter, kdy jsou postupně řešena jednotlivá opatření, která jsou navzájem provazována. Posun v území se pozná dle těchto změn v území.

Příklad:

1.K//Jsou založeny formální platformy z úrovně obce, identifikovány klíčové subjekty. Existují zpracované strategické dokumenty, výzkum CS a návrh řešení.
Formálně ukotvené platformy se pravidelně scházejí, dochází ke strukturované výměně informací. Zejména ve větší obci existuje člověk, který se oblastí podpory zaměstnanosti a zaměstnatelnosti pravidelně zabývá.
Obec fungování platformy podporuje finančně a personálně. Zapojeny různé subjekty s dostatečnou mírou vlivu pro řešení. Existují informační kanály obce pro zprostředkování informací o dostupných pracovních místech pro CS.
2.K/ Jsou vytvořena pravidla pro výběr vhodných osob do podpůrných programů a na dotovaná pracovní místa. Existují dostupná tréninková pracovní místa, úvazky z AZP, stáže, práce na zkoušku. Obec poskytuje zkrácené/ sdílené úvazky, místa pro nízko kvalifikované osoby apod.
Vznikají sociální podniky nebo je obec aktivně podporuje. Obec poskytuje finanční, materiální či metodickou podporu aktérů v lokalitě. Vzdělávací semináře, informační kampaně, sociální práce obce atp. Je dostupná v dostatečné míře sociální práce/ poradenství. Probíhá výměna informací mezi pracovními skupinami, je formálně ukotvená síť relevantních aktérů, pravidla komunikace a předávání informací mezi aktéry apod.
Zprostředkování zaměstnání či bydlení, společné vytváření podkladů pro informování CS atp.
Jsou odpovědně zadávány veřejné zakázky. Jsou vytvořena pravidla pro umísťování osob z CS na tyto typy pracovních míst. Došlo k vyčlenění vhodných pozemků/budov pro rozvoj podnikání, motivační pobídky pro zaměstnavatele, s cílem zvýšit jejich zájem o podnikání v lokalitě apod.

Při zjišťování, v jaké úrovni se v ukazateli příslušného kritéria obec nachází, jsou používány metody analýzy dokumentů, dotazování, pozorování. Identifikace, v jaké úrovni ukazatele daného kritéria se obec nachází je vodítkem pro zacílení podpory.

AKTIVITY V OBLASTI PREVENCE KRIMINALITY A BEZPEČÍ

Poradenský program 9 „Aktivity v oblasti prevence kriminality a bezpečí“ se zaměřuje na dvě oblasti. Jmenovitě se jedná o oblast prevence rizikového chování a oblast prevence kriminality a podpory občanského soužití. Obě oblasti zahrnují celkem 3 kritéria – viz konkrétně níže zde:

Oblast 1

1.1 Obec je aktivní v oblasti propojování a koordinace aktivit obce, dalších relevantních aktérů a zástupců cílových skupin v lokalitě (procesní).

1.2 Obec vlastními zdroji přispívá k prevenci rizikového chování (nástrojové).

Oblast 2

2.2 Obec podporuje, využívá a koordinuje nástroje prevence kriminality a předcházení sousedských / občanských sporů (kombinované).

Jednotlivá kritéria pak obsahují ukazatele. Vyhodnocení naplňování kritérií je prováděno porovnáním počtu plnění ukazatelů při vstupu a výstupu obce/lokality do poradenského programu. U každého ukazatele jsou pak uvedeny možné nástroje obce pro naplnění ukazatelů.

Kritérium 1.1. – 8 ukazatelů

V obci existuje aktivní pracovní skupina nebo pověřená osoba, která má v gesci oblast prevence rizikového chování.
V obci jsou pravidelně sbírána a vyhodnocována data o stavu a vývoji rizikového chování CS a jeho projevů.
V obci jsou pravidelně sbírána a vyhodnocována data o stavu a vývoji rizikového chování a jeho projevů ve členění dle specifických cílových skupin (osoby opouštějící VTOS, osoby opouštějící institucionální výchovu, děti a mládež apod.).
Obec cíleně zapojuje relevantní aktéry v území při zjišťování potřeb cílových skupin.
Obec má vytvořenou síť spolupracujících aktérů, jejíž fungování je formálně ukotveno (jsou definovány role aktérů, způsob komunikace mezi aktéry, četnost setkávání apod.).
Obec zapojuje všechny relevantní aktéry v lokalitě do tvorby opatření/ návrhu aktivit v oblasti prevence rizikového chování.
Obec má pravidelně aktualizovaný přehled o realizaci aktivit prevence rizikového chování na daném území.
Obec zapojuje osoby z CS do zjišťování jejich potřeb.

Kritérium 1.2. – 7 ukazatelů

Obec zapojuje/ podporuje osoby z CS do tvorby/ při realizaci aktivit v oblasti prevence rizikového chování.
Obec má vyčleněný úvazek terénního sociálního pracovníka pro oblast prevence rizikového chování, který aktivně vykonává monitoring výskytu rizikového chování v území.

Obec má vyčleněný úvazek ambulantního sociálního pracovníka pro oblast prevence rizikového chování se zaměřením na specifické cílové skupiny (osoby opouštějící VTOS, osoby opouštějící institucionální výchovu apod.).
Obec sama organizuje aktivity podporující prevenci rizikového chování zaměřené na specifické cílové skupiny.
Obec využívá vlastní prostředky k podpoře aktérů v lokalitě při realizaci aktivit směřujících k prevenci rizikového chování. Například: příspěvky a dotace, materiální podpora.
Obec využívá vlastní prostředky k podpoře cílových skupin. Například: zvýhodnění specifických CS při přístupu k sportovním, kulturním a společenským akcím, materiální či finanční podpora CS, při realizaci svépomocně organizovaných aktivit.
Obec aktivně využívá nástroje k motivaci cílových skupin k jejich zapojení se do realizovaných aktivit/ opatření v oblasti prevence rizikového chování.

Kritérium 2.1. – 11 ukazatelů

V obci jsou pravidelně sbírána a vyhodnocována data o stavu a vývoji prevence kriminality na svém území.
V obci existuje aktivní pracovní skupina nebo pověřená osoba, která má v gesci oblast prevence kriminality.
Obec zapojuje do sběru dat, vyhodnocování dat a plánování v oblasti prevence kriminality všechny relevantní aktéry v území.
Obec zapojuje do sběru dat, vyhodnocování dat a plánování v oblasti prevence kriminality zástupce cílových skupin.
Obec má zpracovanou strategii prevence kriminality, která reaguje na problémy v území.
Obec má zřízenou pozici asistenta prevence kriminality/ domovníka preventisty.
Obec zaměstnává na pozicích APK/ DP osoby z cílové skupiny.
Obec pravidelně sleduje a vyhodnocuje vzdělávací potřeby APK/ DP (případně dalších pracovníků v oblasti prevence kriminality), včetně zajištění odpovídajícího vzdělávání pro tyto osoby.
Obec vyčlenila prostory pro řešení sousedských sporů, občanského soužití a mezilidských vztahů (včetně zajištění podpory mediace sporů).
Obec finančně, materiálně nebo metodicky podporuje aktivity, jako např. sousedská setkání, komunitní akce, schůze. Aktivně komunikuje se zástupci komunity.
Obec zapojuje osoby ze SVL do participativních procesů a usiluje o jejich zapojení a spoluúčasti na připravovaných a realizovaných řešeních.

Příklad:

Kritérium	Ukazatel	Nástroje	Počáteční stav plnění ukazatele	Konečný stav plnění ukazatele
1.2 Obec vlastními zdroji přispívá k prevenci rizikového chování.	Obec zapojuje/ podporuje osoby z CS do tvorby/ při realizaci aktivit v oblasti prevence rizikového chování.	Dotační/ podpůrné programy na realizaci aktivit prevence rizikového chování, které realizuje, či se na nich podílí cílová skupina.	Nenaplněn	Naplněn
	Obec má vyčleněný úvazek terénního sociální pracovníka pro oblast prevence rizikového chování, který aktivně vykonává monitoring výskytu rizikového chování v území.	Vytvoření nebo vyčlenění úvazku terénního sociálního pracovníka pro tuto oblast.	Nenaplněn	Naplněn
	Obec má vyčleněný úvazek ambulantního sociální pracovníka pro oblast prevence rizikového chování se zaměřením na specifické cílové skupiny (osoby opouštějící VTOS, osoby opouštějící institucionální výchovu apod.).	Vytvoření nebo vyčlenění úvazku ambulantního sociálního pracovníka pro tuto oblast.	Naplněn	Naplněn
	Obec sama organizuje aktivity podporující prevenci rizikového chování zaměřené na specifické cílové skupiny.	Organizace aktivit podporujících prevenci rizikového chování zaměřené na specifické cílové skupiny.	Nenaplněn	Naplněn
	Obec využívá vlastní prostředky k podpoře aktérů v lokalitě při realizaci aktivit směřujících k prevenci rizikového chování. Například: příspěvky a dotace, materiální podpora.	Dotační/ podpůrné programy na realizaci aktivit prevence rizikového chování, zajištění prostředků k podpoře aktérů v lokalitě, při realizaci aktivit směřujících k	Naplněn	Naplněn

		prevenci rizikového chování.		
	Obec využívá vlastní prostředky k podpoře cílových skupin. Například: zvýhodnění specifických CS při přístupu k sportovním, kulturním a společenským akcím, materiální či finanční podpora CS, při realizaci svépomocně organizovaných aktivit.	Vytvořená pravidla na podporu CS.	Nenaplněn	Nenaplněn
	Obec aktivně využívá nástroje k motivaci cílových skupin k jejich zapojení se do realizovaných aktivit/ opatření v oblasti prevence rizikového chování.	Informační kampaně, využívání komunikačních kanálů apod.	Naplněn	Naplněn

PODPORA PREVENCE A ŘEŠENÍ ZDRAVOTNÍCH RIZIK SOCIÁLNĚ VYLOUČENÝCH OSOB

Východiskem pro nastavení kritérií kvality pro oblast zdraví v rámci nastavování poradenského programu je specifický rozměr subjektivity ve vnímání vlastního zdravotního stavu a z toho vyplývající potřebnosti jeho ochrany. Záměry ÚSC v péči o zdraví občanů a vytváření podmínek péče nemohou být efektivní bez toho, aby byla cílová skupina motivována k jejich využití a převzetí odpovědnosti za vlastní zdraví.

KQSZ pro oblast zdraví zahrnují nástrojové i procesní ukazatele. První kritérium, které se zaměřuje na nastavení podmínek pro zdravý životní styl obyvatel a zajištění podmínek dostupnosti zdravotní péče zahrnuje procesní ukazatele ve formě vzniku a koordinace zjišťování potřeb obyvatel a mapování dostupnosti zdravotní péče. Zároveň obsahuje konkrétní nástroje ve formě vzniku a činnosti místní multidisciplinární platformy a možné postupy v zajištění dostupnosti zdravotní péče. Druhé kritérium obsahuje nástrojové ukazatele zaměřené na osvětu a motivaci obyvatel ve využití zdravotních služeb.

Kritérium č. 1, Obec aktivně podporuje zdravý životní styl obyvatel, prevenci a dostupnost primární a specializované zdravotní péče pro své obyvatele, je specifikováno tak, že obec realizuje ucelený plán opatření, která aktivně podporují dostupnost zdravotní péče (primární i specializované, včetně psychiatrické) včetně podpory systémových i potřebných pilotních/nesystémových služeb na zdravotně sociálním pomezí s cílem zlepšit dostupnost zdravotní péče. Realizaci plánu pravidelně vyhodnocuje a zpracovává doporučení.

Kritérium je naplňováno prostřednictvím pěti ukazatelů, které směřují k sestavení multidisciplinárního týmu za účasti poskytovatelů zdravotních a sociálních služeb, cílové

skupiny uživatelů sociálních služeb, včetně zástupců zranitelných skupin a sociálně vyloučených skupin. Jsou uvedeny nástroje, jejichž prostřednictvím je možné zjišťovat potřebnost cílové skupiny, a to na různých úrovních participace, a na základě zjištěných skutečností sestavit plán zajištění zdravotní péče. Ukazatele zahrnují též způsoby, jakými lze realizaci plánu vyhodnocovat a plán dále aktualizovat, čímž bude zajištění zdravotní péče v lokalitě udržitelné.

Kritérium č. 2, Obec aktivně realizuje cílenou osvětu obyvatel, směřuje k realizaci průběžné osvětové kampaně o významu prevence a péče o zdraví. Kampaň je svou formou cíleně zaměřena na různé cílové skupiny obyvatel tak, aby byly informace srozumitelné a měly potenciál motivovat obyvatele k péči o vlastní zdraví i zdraví veřejné.

Kritérium je naplňováno prostřednictvím čtyř nástrojových ukazatelů, které směřují k ověření potřeb obyvatel, včetně zranitelných skupin obyvatel nebo obyvatel sociálně vyloučených, v oblasti komunikace (srozumitelnost a forma sdělení) pro oblast zdraví. Prostřednictvím dobré informovanosti má být posílena motivace obyvatel pečovat o své zdraví, nejen v rovině prevence, ale také specializované odborné péče, zdravého životního stylu apod. Motivace obyvatel je předpokladem toho, že bude aktivně využíván potenciál dostupnosti zdravotních služeb, k němuž směřuje kritérium č. 1.

Příklad:

Záměrem obce je řešit zdravotní péči o skupinu osob bez domova, jejichž zdravotní stav je dlouhodobě nedobrý a negativně jsou vnímáni též veřejností, která vyslovuje obavy ze šíření nakažlivých chorob, zejména na exponovaném místě u supermarketu. Obec uzavře nejprve dohodu s místním praktickým lékařem, který je ochoten poskytnout osobám bez domova základní lékařskou péči. Přestože terénní pracovník předá klientům kontakty a vysvětlí, jakým způsobem lékaře vyhledat, nikdo se na ošetření nedostaví. Další komunikací s klienty je zjištěno, že nejsou motivováni svůj zdravotní stav řešit a že mají obavy z nepřijetí. Obec buduje tým, který zahrnuje lékaře, poskytovatele sociální služby, zástupce obce a terénního pracovníka v přímé práci s cílovou skupinou klientů. Jedno ze setkání se uskuteční přímo v prostorách, kde se klienti nacházejí a situace je diskutována společně. Je naplánováno, že postupně budou využity hygienické služby, o které mají klienti zájem, a následně lékařské ošetření podle jejich potřeb. V danou chvíli jsou již i klienti schopni projevit potřeby v oblasti zdraví a je pro ně důležité dohodnout se na podmínkách, například průběžné návštěvě lékaře v místě, kde klienti žijí. Veřejnost je o těchto krocích informována aktivně ze strany obce a vítá je jako pozitivní opatření. Výsledkem je dílčí plán zajištění zdravotní péče osobám bez domova v obci.

PODPORA REALIZACE PRORODINNÝCH OPATŘENÍ

Standardy v oblasti koncentrují pozornost na koordinovanou multidisciplinární spolupráci aktérů v území se zaměřením na ohrožené rodiny a děti, koncepční a koordinační roli obce a implementaci konkrétních nástrojů na podporu rodin s ohroženými dětmi.

Kritéria kvality v oblasti realizace prorodinných opatření jsou kombinací procesních a nástrojových ukazatelů.

V oblasti Podpora realizace prorodinných opatření jsou definována tři kritéria. Procesní kritéria jsou kritéria I.- II., kritérium III. se koncentruje na nástroje ve prospěch cílové skupiny podporující její začleňování:

- I. Obec se aktivně zajímá o potřeby ohrožených rodiny s dětmi na svém území.
- II. Obec koordinuje zajištění komplexní podpory rodinám.
- III. Inicie prorodinných aktivit.

Každé kritérium obsahuje ukazatele (indikátory) situace (přístupu obce), jež je popisem vrcholové úrovně (ideálního stavu) v daném kritériu. Indikátory představují popis předpokladů ke splnění daného kritéria. Níže je uveden příklad 2 konkrétních kritérií.

A) Procesní kritérium

Kritérium II. Obec koordinuje zajištění komplexní podpory rodinám.

Ukazatel (indikátor) II.1

Obec strategicky plánuje na úrovni obce v oblasti rodinné politiky.

Ukazatel (indikátor) II.2

Obec koordinuje aktéry v oblasti rodinné politiky.

V každém ukazateli je identifikováno 5 úrovní, v nichž se může daný proces ve výchozím stavu nacházet.

Příklad:

Kritérium II. Obec koordinuje zajištění komplexní podpory rodinám.

Ukazatel (indikátor) II.1 Obec koordinuje aktéry v oblasti rodinné politiky.

Popis úrovní je uveden v následující tabulce:

Obec je zapojena v koordinaci místních sítí (např. MAS) a regionálních politik v oblasti podpory rodin (krajské).
Obec cíleně spolupracuje s aktéry na konkrétních kasuistikách jako reflexe a sběr podnětů pro tvorbu prorodinné strategie/koncepce či jako reflexi existujících opatření.
Obec podporuje nebo zajišťuje mezirezortní a multidisciplinární spolupráci v oblasti systému péče o ohrožené děti.
Koordinuje nebo realizuje aktivity včasné intervence zaměřené na potenciálně ohrožené skupiny.
Obec koordinuje síťování mezi relevantními aktéry z oblasti podpory rodin v regionu v rámci regionální platformy (zástupci kraje, obcí, neziskových organizací, zaměstnavatelů apod.).

Úrovně mají „růstový“ kvalitativní charakter, přičemž poslední „expertní úroveň“ předpokládá splnění všech předchozích úrovní.

Při zjišťování, v jaké úrovni se v ukazateli příslušného kritéria obec nachází, jsou používány metody analýzy dokumentů, dotazování, pozorování. Identifikace, v jaké úrovni ukazatele daného kritéria se obec nachází je vodítkem pro zacílení podpory.

Kritérium III. Inicie a realizace prorodinných aktivit

Kritérium III. je kritériem nástrojovým, pozornost je zaměřena na rozsah nástrojů, které obec v rámci podpory rodin využívá včetně jejich zacílení na zjištěné potřeby rodin. Toto kritérium je reflektováno prostřednictvím ukazatelů:

Ukazatel (indikátor) III.1

Obec podporuje integrační aktivity zaměřené na rodiny s dětmi, podněcuje občany k aktivnímu podílení se na jejich plánování, příp. realizaci (např. zřízením systému, který by zachycoval jejich podněty).

Ukazatel (indikátor) III.2

Obec realizuje integrační aktivity zaměřené na rodiny s dětmi.

První ukazatel se zaměřuje na aktivity, realizované třetími subjekty, jež obec podporuje. Druhý ukazatel pak reflektuje vlastní aktivity, které obec přímo zajišťuje ať již vlastními pracovníky, případně prostřednictvím vlastních (zřizovaných, zakládaných) organizací.

Obec zajišťuje informovanost cílové skupiny o možnostech regionální podpory rodin způsobem dostupným a srozumitelným pro široké spektrum rodin.
Obec přímo zajišťuje spektrum aktivit pro rodiny (poradenství pro rodiny, tematické vzdělávací aktivity pro rodiny apod.).
Obec realizuje participační aktivity pro rodiny s dětmi, aktivně zapojuje rodiny do rozhodovacích, plánovacích procesů. Podporuje aktivity realizované přímo CS ve prospěch její integrace.
Podporuje zajišťování aktivit zřizovanými a zakládanými organizacemi během období prázdnin.
Podporuje využívání obecních prostor (např. školní tělocvičny, hřiště apod.) pro odpolední a víkendové aktivity širokému spektru rodin.
Propaguje jednotlivé prorodinné aktivity, rodinnou politiku obce.
V rámci zakládaných a zřizovaných organizací prosazuje a vyžaduje přístupy podporující integraci znevýhodněných a ohrožených rodin (snižování prahů služeb, přizpůsobení nabídky činností rodinám a dětem ze znevýhodněného prostředí).

Ukazatel a v něm obsažený výčet nástrojů je vodítkem pro reflexi rozsahu v jakém je obec aktivní při realizaci podpůrných nástrojů, rozsah využívaných nástrojů s ohledem na zjištěné potřeby ohrožených rodin, je určující pro předpoklad kvality k vytváření příležitostí sociálního začleňování rodin s dětmi.

SYSTÉM PRO KOMUNIKACI A ZAPOJOVÁNÍ VEŘEJNOSTI, PODPORA PARTICIPATIVNÍCH AKTIVIT

Kritéria kvality sociálního začleňování v této problematice jsou do jisté míry odvozena od tzv. Žebříku participace. Ten je v teoretických východiscích často uváděn jako „měřítko“ míry zapojování obyvatel do dění v obci. Každá příčka navazuje na tu předchozí a žebřík tedy znázorňuje cestu k nejvyššímu stupni participace. V rámci projektu RSSZ jsou zachovány nejčastěji uváděné stupně žebříku, resp. kritéria. Každé kritérium obsahuje ukazatele a popis jejich plnění, resp. indikátory. Indikátory představují popis předpokladů ke splnění daného kritéria. Pro účely poradenského programu není nutné plnit všechny indikátory v daném kritériu, ideálním stavem je, aby obec dokázala na konci projektu mj. splnit nadpoloviční většinu indikátorů v kritériu Konzultace – vizte níže.

Příklad:

Kritérium:

Konzultace

Ukazatel:

Dotazování a podpora propojování znevýhodněných skupin obyvatel (převažuje horizontální participace mezi členy znevýhodněných skupin obyvatel)

Popis plnění ukazatele/indikátory:

Obec realizuje základní dotazníková šetření, ankety k daným tématům, kde se lidé mohou vyjádřit k záměrům obce.
Obec má stanovené místo, kam mohou obyvatelé zasílat dotazy a připomínky.
Obec organizuje s místními partnery setkání, na kterých zpracovává analýzu klíčových aktérů pro dané téma. Ty pak osloví s možností dané téma připomínkovat.
Obec pravidelně organizuje setkání s občany, kam mohou obyvatelé přinášet své podněty, připomínky, dotazy.
Obec s podporou dalších partnerů v obci plánuje veřejná setkání se zástupci znevýhodněných skupin obyvatel za účelem konzultace projektů/opatření, kde dá lidem prostor pro dotazy a připraví se na jejich zodpovězení.
Obec má zpracovaný Plán spolupráce s partnery včetně členů znevýhodněných skupin.

Při zjišťování nakolik obec plní jednotlivá kritéria jsou používány různé nástroje a techniky. Jedná se zejména o analýzu dokumentů, expertní rozhovory s různými aktéry, pracovní skupiny, mapování potřeb a kontextu ale i participativní techniky jako například veřejná setkání, worldcafé, kulatý stůl, společné škálování. Velkým přínosem jsou i výzkumné sondy v dotčených oblastech spolupráce s obcí/městem realizované výzkumníky ASZ.

APLIKAČNÍ ČÁST

Aplikační část je zpracována s ohledem na zachování velkého množství dat velkého rozsahu v excelovém dokumentu. Excelový dokument obsahuje kritéria kvality sociálního začleňování společně s checklisty všech poradenských programů realizovaných na základě metodického podkladu pro ně určujících kritérií kvality sociálního začleňování.

KRITÉRIA KVALITY SOCIÁLNÍHO ZAČLEŇOVÁNÍ VČETNĚ CHECKLISTU: NÁVODNÝ VZOR K VYPLŇOVÁNÍ
(PROSTŘEDNICTVÍM SAMOSTATNÉHO DOKUMENTU EXCEL)

KRITÉRIA KVALITY SOCIÁLNÍHO ZAČLEŇOVÁNÍ VČETNĚ CHECKLISTU: KONKRÉTNÍ PŘÍKLADY
(PROSTŘEDNICTVÍM SAMOSTATNÉHO DOKUMENTU EXCEL)

SEZNAM ZKRATEK

ASZ – Odbor pro sociální začleňování (Agentura) Ministerstva pro místní rozvoj

KQSZ – Kritéria kvality sociálního začleňování

MMR – Ministerstvo pro místní rozvoj

MPSV – Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR

NNO – Nestátní neziskové organizace

OPZ+ - Operační program Zaměstnanost+

OOPUSK – Oddělení odborné podpory a územní spolupráce a komunikace

OVE – Oddělení výzkumů a evaluace

ÚC – Územní celek

PP – Poradenský program

PS – Popis spolupráce

PSZ – Plán sociálního začleňování

RC – Regionální centrum

ŘO – Řídící orgán

RSSZ – Projekt Rozvoj systémů pro sociální začleňování

SC – Specifický cíl

SVL – Sociálně vyloučená lokalita

SV – Sociální vyloučení

SZ – Sociální začleňování

VZ – Vstupní zpráva

ZZ – Závěrečná zpráva

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1A Vstupní zpráva: návodný vzor k vyplňování vstupní zprávy – (prostřednictvím samostatného dokumentu WORD)

Příloha 1B Vstupní zpráva: konkrétní příklad PP7 (Ralsko) – (prostřednictvím samostatného dokumentu WORD)

Příloha 1B Vstupní zpráva: konkrétní příklad PP7 (Ralsko): harmonogram – (prostřednictvím samostatného dokumentu WORD)

Příloha 2A Popis spolupráce: návodný vzor k vyplnění PS – (prostřednictvím samostatného dokumentu WORD)

Příloha 2B Popis spolupráce: konkrétní příklad PP (Ostrava) – (prostřednictvím samostatného dokumentu WORD)

Příloha 3A Závěrečná zpráva: návodný vzor k vyplnění ZZ – (prostřednictvím samostatného dokumentu WORD)

Příloha 3B Závěrečná zpráva: konkrétní příklad PP9 (Dvorce) – (prostřednictvím samostatného dokumentu WORD)